

РОЗВИТОК ПРЕДМЕТНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ УЧНІВ ЗАСОБАМИ ХІМІЇ

*Шульга А.С.,
учитель хімії*

*КЗ «Луцька загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів №20
Луцької міської ради Волинської області»*

Одним із стратегічних завдань реформування освіти в Україні є виховання компетентної, творчої особистості, становлення її фізичного і морального здоров'я. Сучасна людина в умовах ринкових відносин повинна бути конкурентоспроможною, готовою адаптуватися до сучасних викликів, активно діяти, самостійно навчатися впродовж усього життя, розвиватися і творити. Компетентнісний підхід в освіті – це відповідь на вимоги часу. Він покликаний подолати прірву між освітою і життям.

У Критеріях оцінювання навчальних досягнень учнів у системі загальної освіти поняття компетентність означається «як загальна здатність, що базується на знаннях, уміннях, цінностях, здібностях, набутих завдяки навчанню». Отже, компетентність – це результат навчання, що підтверджено в даному документі: «компетенція є інтегрованим результатом навчальної діяльності учнів»... Щоб стати компетентним у якомусь виді діяльності в майбутньому, треба сформулювати «загальні компетентності в школі, у різних видах діяльності, живучи повноцінним шкільним життям».

Учені Академії педагогічних наук України (Н.Бібік, О.Овчарук, О.Руденко, О.Савченко та ін.) виокремили сім життєвих компетентностей для всіх рівнів шкільної освіти: навчальна, культурна, здоров'язбережувальна, інформаційно-комунікативна, соціальна, громадська, підприємницька. Всі вони реалізуються в процесі вивчення хімії.

Серед основних структурних елементів компетентності, її базових складових такі: знання, діяльність, уміння та навички, використання знань у стандартних і нестандартних ситуаціях; практика, в якій відпрацьовуються і перевіряються знання, досвід; особистісні якості людини, її темперамент, характер, інтелект, здібності і нахили, цінності, переконання, мотиви діяльності тощо. Компетентність забезпечується комплексним поєднанням усіх складових. Мета навчання полягає у формуванні і розвитку особистості учня, розкритті його здібностей і талантів, у формуванні предметних компетентностей учня. Предметні компетентності – це комплекс знань, умінь, навичок, стосунків тощо, які можуть бути застосовані в широкій сфері діяльності людини; це – здатність людини здійснювати складні поліфункціональні, поліпредметні, культуродоцільні види діяльності, ефективно розв'язуючи відповідні проблеми.

Інтерес учнів до уроку і його ефективність зростають, коли поряд з класичними методами широко використовуються інтерактивні форми навчання. При цьому освітній процес відбувається за умови активної

взаємодії всіх школярів. Це співнавчання, взаємонавчання, навчання у співпраці, коли всі учні і вчитель є суб'єктами навчання. Парна і групова освітня діяльність включає школярів у активне співробітництво, заохочує до самостійного дослідження навчального матеріалу, обміну інформацією та формування необхідних знань.

В процесі навчання впроваджую принцип регіональності, що дає змогу поглибити екологічні і краєзнавчі знання, формувати громадянську позицію. Для вирішення проблемних питань залучаю учнів до дискусії, дебатів, пошуку, що є важливим фактором набуття предметних компетентностей.

Використовую в освітньому процесі комп'ютерну техніку та медійні засоби навчання. Це значно підвищує мотивацію навчання, збільшує число різноманітних форм освітньої діяльності, надає уроку специфічної новизни, піднімає науковість на якісно новий рівень, підтримує зацікавленість учнів, розвиває навички самоосвіти, творчу активність.

Важливим елементом в процесі здобуття знань вважаю реалізацію проблемного навчання як одного із засобів пізнавального інтересу у процесі вивчення хімії. Навчальна проблема є початком думки учня, умовою свідомого засвоєння навчального матеріалу. Проблемно-пошукова діяльність сприяє розвитку пошукових вмінь знаходити і вирішувати протиріччя, творчо мислити, формувати світогляд і розуміння матеріального світу.

Сьогодні особлива увага приділяється питанню охорони здоров'я учнів, тому, використовуючи можливості предмету, намагаюся на уроках впроваджувати елементи здоров'язберезувальних технологій. Це сприяє підтримці інтересу до навчання, викликає позитивні емоції, дає можливість побачити індивідуальність учня і не завдати шкоди його здоров'ю.

Уроки хімії обмежені в часі, тому я приділяю велику увагу позаурочній роботі. Це факультативні заняття, хімічні олімпіади, виставки, природоохоронна робота, науково-дослідницькі роботи, тижні хімії, предметні екскурсії тощо. Позаурочна робота сприяє зацікавленню учнів хімією, поглиблює їх знання, розширює кругозір. Тому позаурочна робота – це продовження шляху до формування предметних компетентностей школярів, виховання випускника, здатного до самостійної творчої діяльності та застосування набутих знань з основ хімії у житті.

Таким чином, освітній процес дає можливості для формування досвіду розв'язання проблем і нестандартних завдань, досвіду спілкування і взаємодії, емоційно-ціннісного ставлення до світу і до самого себе. Збагачення змісту освіти, забезпечення зв'язку з життям, залучення особисто важливої для дитини інформації, організація навчальної діяльності не тільки на рівні відтворення знань, умінь та навичок, а і на творчому рівні має сприяти формуванню предметних компетентностей учня.

Отже, сучасний урок – це мистецтво поєднання різних методик та прийомів, які дають учителю змогу відкрити учневі самого себе і самореалізуватися.